

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of International Social Research
Cilt: 4 Sayı: 17 Volume: 4 Issue: 17
Bahar 2011 Spring 2011

**TÜRKİYE'DE LİSANSÜSTÜ DÜZEYDE YAPILAN DİSİPLİNLER ARASI MÜZİK
ARAŞTIRMALARI VE SONUÇLARI**
*THE INTERDISCIPLINARY MUSIC RESEARCHES DONE AT GRADUATE LEVEL
IN TURKEY AND THEIR RESULTS*

Ahmet Serkan ECE*

Canan ÇEŞİT**

Özet

Bilimsel araştırmaların hızla çoğalması ile farklı alanlarda olduğu gibi aynı alanda aynı konu üzerine çalışılmış birçok araştırmaya ulaşılması sonucunda, yapılmış olan araştırmaları bir araya getirerek inceleyen değerlendiren araştırmalara ihtiyaç duyulmaya başlanmıştır.

Bu araştırmada; müzikle hangi disiplinler arası, ne kadar araştırma yapıldığı, hangi sonuçlara ulaşıldığı ve müzikle diğer alanların nasıl ilişkilendirildiğini belirlemek amaçlanmıştır. Yapılan çalışma, ülkemizde lisansüstü düzeyde yapılan disiplinler arası müzik araştırmalarının ve sonuçlarının tartışılarak incelendiği, verilerin doküman incelemesiyle oluşturulduğu, sonuçların açıklanıp yorumlandığı betimsel bir araştırmadır.

Araştırmaya dahil edilen çalışmalar, alanlara göre 6 gruba ayrılarak değerlendirilmeye çalışılmıştır. En çok müzik ve öğrenme, en az müzik tedavi/egzersiz alanında araştırma bulunduğu ve büyük çoğunluğunun yüksek lisans seviyesinde tamamlanmış oldukları gözlenmiştir. Araştırmaların sonuçları ise konularına göre 3 gruba ayrılarak değerlendirilmiş, elde edilen bulgular yorumlanarak sonuçlandırılmış ve alana özgü öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Müzik Araştırmaları, Müzikbilim, Disiplinler Arası Müzik Araştırmaları, Lisansüstü Müzik Araştırmaları.

Abstract

With the rapid growth of scientific examination it has been reached lots of researches studied in different fields on the same topic in the same field and so it is needed to start the research that has been examining and evaluating the examinations done by bringing them together .

In this study it is aimed to determine how much research in which interdisciplinary music was done, which results were achieved and how the music was associated with other fields. This study is a descriptive examination

** Doç. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü.

** Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi.

done by examining the results of the discussions of the interdisciplinary postgraduate level music researches in our country, creating data of the document examination and explaining and interpreting the results.

The studies included in the research were evaluated by dividing into 6 groups according to the fields. It was seen that most of the investigations belong to music and learning but least of them belong to music and treatment/exercise and the vast majority of the researches were completed at postgraduate level, the results of research were evaluated by dividing into 3 groups, the findings were concluded by interpreting and field-specific recommendations were presented.

Key Words: Music Research, Musicology, Interdisciplinary Music Researches, Postgraduate Music Researches

1.Giriş

Eski çağlardan bu yana insanlar kendilerini ve çevrelerini tanımak, karşılaştıkları problemlere çözüm yolları bulabilmek için doğru bilgilere ulaşma çabası içindedir.

Bilim, teknolojik gelişmelerin de sağladığı olanaklarla, insanların ihtiyaçları doğrultusunda sistematik yöntemlerle doğru bilgilere ulaşmaktadır. Ulaşılan yeni bilgiler, yeni beklentilere ve ihtiyaçlara sebep olduğu için bilim alanında yapılan çalışmalar her geçen gün artmaktadır. Bilim alanında yapılan her çalışma; kendinden önceki çalışmalar için sonuçları pekiştirici ya da tamamlayıcı, kendinden sonraki çalışmalar içinse bir kaynak niteliğindedir.

Yapılan çalışmalara paralel olarak bir gelişim süreci göstermektedir bilim. Ulaşılan yeni bilgilerin artmasıyla, bilimsel araştırmaların sayısı da hızla artmaktadır. Bilimsel araştırmaların artması ile birlikte, yapılan araştırmaları inceleyen değerlendiren araştırmalara ihtiyaç duyulmaya başlanmıştır.

Günümüzde artık birçok farklı alanda, farklı problemler üzerine araştırmalar bulunduğu gibi, aynı konuyla ilgili birden çok araştırmaya da ulaşılmaktadır. Bir problem için daha güvenilir sonuçlara ulaşabilmek amacıyla, aynı konu üzerinde yapılmış birçok araştırma bulunmaktadır.

Daha güvenilir sonuçlara ulaşabilmek amacıyla aynı konu üzerine yapılan bu araştırma sonuçlarının her zaman birbirini destekler nitelikte olmadığının gözlenmesi ile, giderek çoğalan araştırmalar sonucunda, daha önce yapılmış olan çalışma sonuçlarının bir araya getirilerek değerlendirilmesini gerektirmiştir.

Akgöz (2004:107)'ün belirttiği gibi 'Günümüzde bilimsel çalışmaların sayısı hızla artmaktadır. Belirli bir konuda yapılmış, birbirinden bağımsız çalışmalarda sıklıkla birbirinden farklı sonuçlara ulaşılmaktadır. Bu bilgi yığını yorumlamak ve yeni çalışmalara yol açmak için, kapsayıcı ve güvenilir nitelikte üst çalışmalara ihtiyaç vardır.'(Akt: Özcan, 2008:3)

Benzer sonuçlara ulaşılan çalışmalar ise araştırmaların güvenilirliğini artırmaktadır. Bu çalışmaların da hangi konular üzerine çalışıldığı ve hangi sonuca varıldığıнын ortaya konması için bir araya toplanması gerekmektedir. Yeni yapılacak olan araştırmalar için daha önce hangi alanlarda ne kadar araştırma yapılmış olduğu,

bu çalışmaların hangi konular üzerinde durduğunu gösteren ve sonuçlarını betimleyen araştırmalar önem taşımaktadır.

Bilimsel çalışmaların çoğalması ve aynı konu üzerine yapılan birçok araştırmanın bulunması sonucunda, yeni araştırmalar için konu seçimi daha önemli bir hal almıştır. Yapılacak olan yeni araştırmalarda seçilen konunun, daha önce yapılmış olan araştırmaların sonucuna bir katkı sağlayacak nitelikte olması veya daha önce çalışılmamış bir problem üzerine olması gerekmektedir. Belirli bir konu üzerine yapılan araştırmaların bir araya toplanması ve sonuçlarının değerlendirilmesi, yapılacak olan yeni araştırmalarda sağlam bir literatür oluşturması ve konu seçiminde yol göstermesi bakımından da büyük önem taşımaktadır.

1.1.Müzik Alanında Yapılan Lisansüstü Araştırmalar

Müziğin, lisans düzeyinde üniversitelere ilk girişi, Ege Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde gerçekleştirilmiştir. Aynı alandaki ilk yüksek lisans programı (1977) ile doktora programı (1982) yine bu fakültede ilgili bölümün girişimiyle açılmıştır. Yüksek Öğretim Kanunu'nun çıktığı 1982 yılına kadar, yalnız Ege Üniversitesi Musiki Bölümü'nde yapılmakta olan lisans ve lisansüstü müzik öğrenimi, YÖK'ün kurulmasıyla ülke düzeyinde gündeme gelmiştir. Çünkü bu yasayla üç büyük kentimizdeki Devlet Konservatuvarları ile sayıları dörde çıkmış olan Müzik Eğitimi Bölümleri, üniversite çatısı altına alınarak, lisans öğrenimi vermeye başlamıştır. Bunlara geçmişleri daha az olan Türk Musikisi Devlet Konservatuvarlarını da eklersek olayın önemi kendiliğinden anlaşılır. Bu kurumlara zamanla lisansüstü programlar açılmıştır (Gedikli, 1999:89).

Günümüzde artık birçok farklı üniversitede, farklı enstitülere bağlı olarak yürütülen lisansüstü programlar bulunmaktadır. Yapılan tarama sonucunda, müzik alanında 28 üniversitede birbirine benzer içeriklerde, programın amaç ve hedefleri doğrultusunda oluşturulmuş dersler barındıran yüksek lisans programlarının yürütüldüğü belirlenmiştir.¹ Sosyal Bilimler, Eğitim Bilimleri ve Güzel Sanatlar Enstitülerinden birine bağlı olarak yürütülen bu programlar; Müzik, Müzik Öğretmenliği, Müzik Bilimleri, Müzik Bilimleri ve Teknolojisi, Müzik Eğitimi, Müzik ve Sahne Sanatları Kompozisyon, Müzik ve Sahne Sanatları Müzik Bilimleri, Müzik ve Sahne Sanatları Performans, Müzikoloji olarak dağılım göstermektedir.

Enstitülere bağlı farklı/benzer isimlerdeki lisansüstü programlarda müzikle ilgili alan üzerine yapılmış [çalgılar (yapım, tarihi özellikleri, çalma teknikleri), besteciler (Türk ve dünya tarihinden bestecilere ait yaşam öyküleri, eserlerinin çalışma ve yazım teknikleri, Türk ve dünya sanat hayatına yaptıkları katkılar), eserler (Türk ve dünya müzik tarihindeki farklı dönemlere ait, farklı formda yazılmış olan eserlerin armonik ve çalgısal olarak içeriklerinin çözümlenmesi), metotlar (seslendirme / çalışma teknikleri), müzik dersleri (geçmişten günümüze müzik dersi öğretim programları ve derslerin içerikleri, kredileri), müzik bölümü öğrencileri ve müzik öğretmenlerinin programlarla, derslerle olan sorunları, beklentileri vb, özel yetenek sınavları (özel yetenek sınavlarını etkileyen durumlar, sınavlardaki katsayılar, bu katsayıların yerleştirmedeki oranları ve ayrıca özel yetenek sınavları ile öğretim programında yer alan derslerin birbiri ile olan ilişkileri, müzik türleri] lisansüstü çalışmalarının olduğu bilinmektedir.

¹ <http://www.yukseklisans.com.tr/> (26.03.2010)

Bilimin; yapılan çalışmalarla paralel olarak ilerlediğini düşünürsek, yeni yapılacak olan bir çalışmanın; ihtiyaç duyulan bir eksiği tamamlayacak, bir ihtiyacı karşılayacak, daha sonraki çalışmalara katkı sağlayacak bir nitelikte olması gerektiği düşünülmektedir.

Bu araştırma; müziğin en çok hangi alanlar ile disiplinler arası çalışmalarda yer aldığı saptanması ve bu çalışmalarda ortaya çıkan sonuçların karşılaştırılarak irdelenmesi amacını taşımaktadır. Ayrıca müzik ve farklı disiplinler arası yapılmış olan araştırmaların bir araya getirilmesi, müzikle hangi disiplinler arası araştırmalar yapıldığı, aynı disiplin üzerine farklı yer ve zamanlarda ne kadar araştırma yapıldığı, hangi konular üzerinde durulduğu, hangi sonuçlara ulaşıldığı, diğer alanlar ve müziğin nasıl ilişkilendirildiğinin belirlenmesi, yine bu araştırmanın amaçları kapsamındadır. Köklü (s:177)'nün aktardığı bir çalışmada Glass (1977)'a göre; sosyal ve davranış bilimlerinde tek bir deneyin ya da çalışmanın yeterince kesin cevaplar sağladığı seyrek olarak gerçekleşmektedir. Bu açıdan, benzer araştırma sorularını açıklayan çalışmaların sentezi ve bütünleştirilmesi önem kazanmaktadır. (Özcan, 2008 s:6)

2.Literatür

Yapılan taramalar sonucunda disiplinler arası müzik araştırmalarının incelendiği, araştırma sonuçlarının tartışıldığı çalışmalara rastlanılmamış olup, farklı disiplinlerde yapılan benzer araştırma sonuçlarının istatistiksel olarak analiz edildiği meta analiz çalışmaları bulunmaktadır.

Rudy (2001) meta analizi, birçok araştırma sonucunun ortak bir ölçü birimine çevrilerak karşılaştırılmasını ve istatistiksel işlemlerle etki büyüklüklerinin hesaplanmasını sağlamak olarak tanımlarken; Durlak (1995) meta analizin bilimsel araştırmada bir literatür tarama yöntemi olduğunu, diğer literatür tarama yöntemlerinden farkının, araştırma bulgularının bir araya getirilip bütünleştirilmesinde ve analizinde istatistiksel yöntemleri temel alması olduğunu ifade etmektedir (Akt: Şahin, 2005 s:29)

Ülkemizde 2000'li yıllarla birlikte: bilgisayar destekli dil öğrenme, Uzunboylu, Özçınar (2009); bilgisayar destekli öğretim, Camnalbur (2008); bilgisayar tutumunda cinsiyet, Topçu (2009); uzaktan eğitim, Şahin (2005); kavram haritaları, Günhan (2009); eğitim yöneticilerinin cinsiyet ve hizmetiçi eğitim durumunun göreve etkisi, Özcan (2008); tarımsal uygulama, Küçükönder (2007); kategorik veriler, Yıldız (2009); özel eğitim, Karasu (2009); yaşam verileri, Karasoy, Ata (2008); ve özellikle tıp alanında [Şahin (1999), Demirel (2005)], meta analiz çalışmalarının sayıca artarak yer almaya başladığı lisansüstü tez ve araştırmalarının bulunduğu bilinmektedir.

Meta analiz yönteminde; bir alanın başka bir alan üzerine olan etkisi incelenmekte, belirlenen bu iki alan üzerine farklı yer ve zamanlarda yapılmış olan araştırma sonuçları bir araya getirilerek etki büyüklüğü hesaplanmaktadır.

Bu araştırma; aynı alan üzerine yapılmış olan araştırma sonuçlarını bir araya getirmesi bakımından meta analiz yöntemine benzemekle birlikte, alan uzmanlarıyla yapılan görüşmeler sonucunda, müziğin, sınırlılıkla belirlenen farklı disiplinlerdeki birçok araştırmayı (deneysel ve/veya betimsel) ve sonuçları birlikte tartışmasından dolayı meta analizi araştırmaları dışında tutulmuştur.

3.Yöntem

Bu araştırma, ülkemizde lisansüstü düzeyde yapılan disiplinler arası müzik araştırmalarının ve sonuçlarının tartışılarak incelendiği, verilerin doküman incelemesiyle oluşturulduğu, betimsel bir araştırmadır.

Kaptan (1998:59)'a göre betimleme araştırmaları, mevcut olayların daha önceki olay ve koşullarla ilişkilerini de dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamayı hedef alır.

'Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Nitel araştırmalarda doküman incelemesi tek başına bir veri toplama yöntemi olabileceği gibi diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte de kullanılabilir'(Yıldırım, Şimşek, 2006:187).

Araştırmanın evrenini, ülkemizde lisansüstü düzeyde yapılmış, farklı disiplinlerin müzik ile ilişkilendirildiği tüm tezler oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise YÖK tez tarama katalogundan ulaşılabilen ve Türkçe yayınlanmış olan farklı araştırma modellerinin kullanıldığı 42 lisansüstü (yüksek lisans-doktora) tez oluşturmaktadır. Örneklemin oluşturulmasında özellikle eğitim ve eğitimin farklı alanlarının müzikle olan ilişkilerinin irdelendiği çalışmalar alınmış, tıp, reklam müzikleri, bilgisayar (bilgisayar kullanımı/yazılımlar/yazılımların etkisi/bilgisayar destekli analiz), pedagojik temeller (yaklaşım), hareket analizi, mimarlık, akustik, psikoloji, kişilik ve özdüzenleme alanlarında yapılan çalışmalar ile müziğin kendi alt disiplinlerini içine alan araştırmalar² ve sanatta yeterlilik tezleri araştırma sınırları dışında tutulmuştur.

Araştırmada verilerin toplanırken, YÖK tez verileri ve istatistikleri üzerine alan uzmanları / görevlilerle iletişime geçilmiş, tezlerin belli aralıklarla bilgisayar ortamına girilmesinden dolayı net sonucu veremeyeceklerinin öğrenilmesinden sonra araştırmanın yapıldığı Nisan 2010 itibari ile "müzik" dizin terimi ile yapılan taramada 2477 araştırma belirlenmiştir. Bunlardan 114 tanesi müziğin, eğitimle ilgili farklı alanlarla ilişkisi üzerine yapılan çalışmalardır. 114 araştırma içerisinde sınırlılıkla geniş olarak ifade edilen şekli ile 39 tanesi çalışma dışında tutulmuş ve geriye kalan 75 araştırmanın içerisinde ulaşılabilen (yazar tarafından paylaşımına açık) ve Türkçe yayınlanmış 42 tez araştırmaya dahil edilmiştir.

Disiplinler arası müzik araştırmalarının grupları oluşturulurken , bir araştırmanın konusu gereği birden çok alt gruba girebileceği görülmüş, tezleri belirli bir sınırlamanın içine koymanın pek mümkün olmadığı anlaşılmıştır. Bu nedenle alt gruplar oluşturulurken birbirine yakın konuların bir arada bulunabileceği geniş / kapsamlı bir başlık altında olmasına ve tartışmanın bu başlık adı altında yer alması gerektiğine karar verilmiştir.

² Çalgılar (yapım, tarihi özellikleri, çalma teknikleri), besteciler (Türk ve dünya tarihinden bestecilere ait yaşam öyküleri, eserlerinin çalışma ve yazım teknikleri, Türk ve dünya sanat hayatına yaptıkları katkılar), eserler (Türk ve dünya müzik tarihindeki farklı dönemlere ait, farklı formda yazılmış olan eserlerin armonik ve çalgısal olarak içeriklerinin çözümlenmesi), metotlar (çalışma teknikleri), müzik dersleri (geçmişten günümüze müzik dersi öğretim programı ve derslerin içerikleri, kredileri) ,müzik alan dersleri, müzik bölümü öğrencileri ve müzik öğretmenleri (programlarla, derslerle olan sorunları, beklentileri vb), özel yetenek sınavları (özel yetenek sınavlarını etkileyen durumlar, sınavlardaki katsayılar, bu katsayıların yerleştirmedeki oranları ve ayrıca özel yetenek sınavları ile öğretim programında yer alan derslerin birbiri ile olan ilişkileri, müzik türleri.

Müzik ve Öğrenme başlığı altında, müzik eğitimi sırasında aktif öğrenme, işbirlikli öğrenme, probleme dayalı öğrenme modeli, bilgiyi işleme modeli, nöro linguistik programlama teknikleri, materyal kullanımı uygulamaları; kelime kazanımı, yabancı dil ve hayat bilgisi, matematik derslerinde müzik uygulamaları; matematiksel yetenek ile ritimsel yetenek ve akademik başarı ile müzik dersi ilişkisi üzerine yapılan çalışmalara;

Müzik ve Çocuk Gelişimi başlığı altında, müziğin çocuk gelişimine (benlik, kavram gelişim, motor becerileri, dil gelişimi, ses gelişimi ve ilk okuma) etkisi üzerine yapılan çalışmalara;

Müzik ve Özel Eğitim başlığı altında, müziğin özel eğitim alanındaki çocukların (zihinsel engelli, otistik, öğrenme güçlüğü çeken, işitme engelli, görme engelli) eğitim sürecine, öğrenmelerine, duyarlılıklarına etkileri üzerine yapılan çalışmalara;

Müzik ve Sanat (resim, drama) başlığı altında, resim eğitimi sırasında müzik uygulamaları ve müzik eğitimi sırasında drama uygulamaları üzerine yapılan çalışmalara;

Müzik ve Tedavi/Egzersiz başlığı altında, müzik terapisinin sınav kaygısı, öfke ve psikolojik belirtiler ile öğrenciler üzerindeki terapik etkileri ve müzikle yapılan egzersizlerin sürekli kaygıya etkisi ile performans üzerindeki etkileri üzerine yapılan çalışmalara;

Müzik ve Zeka başlığı altında, müzik yeteneği ile kişilik ve müzikal zeka ile akademik başarı ilişkisi; diğer zeka türleri ile müzikal zeka ilişkisi; çoklu zeka kuramı dayanaklı işlenen müzik dersleri üzerine yapılan çalışmalara yer verilmiştir.

Tablo 1: Örneklem Gurubundaki Araştırmaların alt Guruplar ve Dağılımlarının Yüzde Frekans Tablosu

S N	Müzik ve diğer alanlar*	Lisansüstü Çalışmalar					
		Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
		f	%	f	%	f	%
1	Müzik-Öğrenme	9	30	6	50	15	35.7
2	Müzik-Çocuk Gelişimi	4	13.3	1	8.3	5	11.9
3	Müzik-Özel Eğitim	6	20			6	14.2
4	Müzik-Sanat	6	20	1	8.3	7	16.6
5	Müzik ve	2	6.6	2	16.6	4	9.5
6	Müzik-Zekâ	3	10	2	16.6	5	11.9
	GENEL TOPLAM	30	100	12	100	42	100

*Belirlenen alanlardaki araştırma sayıları dipnotta³ ifade edilen anahtar kelimelerin YOK Tez Tarama Kataloğu'nda taranması sonucunda oluşturulmuştur.

Tablo 1'e genel olarak bakıldığında, disiplinler arası müzik araştırmalarının büyük bir bölümünün yüksek lisans tezi seviyesinde (yüksek lisans:30; doktora:12)

³ YÖK tez tarama kataloğundan 'müzik', 'müzik eğitim', 'müzik etkisi' kelime ve/veya kelime guruplarının yanında, müzik, bilgisayar, resim, özel eğitim, öğrenme güçlüğü, otistik, matematik, ilk okuma, kavram gelişimi, yabancı dil, hayat bilgisi, drama, motor becerileri, akademik başarı, spor, çoklu zeka, egzersiz, aktif öğrenme, işbirlikli öğrenme, İngilizce, görsel sanatlar, kelime kazanımı, terapi, tedavi, benlik, dil kelimelerinin tek ve/veya birlikte aranması sonucu detaylı bir tarama yapılmıştır.

çalışıldığı görülmektedir. Ülkemizde müzik ve özel eğitim alanında doktora seviyesinde araştırmaların olmadığı dikkat çekicidir. Tabloyu alan dağılımlarına göre incelediğimizde, müzik alanının en fazla hem yüksek lisans hem de doktora seviyelerinde toplam % 35.714 ile öğrenme boyutu ile ilişkilendirilerek araştırıldığı, onu % 16.6 ile müzik-sanat araştırmalarının izlediği görülmektedir.

Tablo 2: Örneklem Gurubundaki Araştırmaların Bağlı Olduğu Enstitüler ve Dağılımlarının Yüzde ve Frekans Tablosu

S	Enstitüler	Lisansüstü Çalışma Sayısı				Toplam	
		Yüksek lisans		Doktora			
		f	%	f	%	f	%
1	Eğitim Bilimleri	16	53.3	7	58.3	23	54.7
2	Sosyal Bilimler Enstitüsü	11	36.6	3	25	14	33.3
3	Fen Bilimleri Enstitüsü	1	3.3	1	8.3	2	4.7
4	Güzel Sanatlar Enstitüsü	1	3.3			1	2.3
5	Sağlık Bilimleri Enstitüsü	1	3.3	1	8.3	2	4.7
	GENEL TOPLAM	30	100	12	100	42	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi; disiplinler arası müzik araştırmalarının büyük çoğunluğunun %54.7 oranında eğitim bilimleri enstitüsünde yapıldığı ve onu sosyal bilimler enstitüsünün izlediği, fen bilimleri ile sağlık bilimleri enstitüsünde aynı oranda araştırma bulunduğu belirlenmiştir. Disiplinler arası müzik araştırmalarının sadece 1’inin yüksek lisans seviyesinde güzel sanatlar enstitüsünde gerçekleştirilmesi doktora seviyesinde ise bu alanda bir çalışma yapılmamış olması dikkat çekicidir.

4.Bulgular

4.1. Müzik ve Öğrenme üzerine yapılan araştırmalar ve sonuçları

Tablo 3: Müzik - Öğrenme Üzerine Yapılan Araştırmalar ve Betimsel Özelliklerinin Dağılımları

S N	Tez Konusu / Yazar	Araştırmacının yapıldığı bölüm ⁴	Tez Türü	Üniversite	Enstitü	Yıl
1	İlköğretim 6.Sınıfların Müzik Dersinde Aktif Öğrenme Yönteminin Öğrenci Başarılarına Etkisi (Yılmaz, N)	Müzik Öğretmenliği	Yüksek Lisans	Marmara Üniv.	Eğitim Bilimleri	2006
2	Müzik Eğitiminde Aktif Öğrenme Tekniklerine Dayalı Ders Programlarının İlköğretim 6.Sınıf Öğrencilerinin Müzik	Müzik Öğretmenliği	Yüksek Lisans	Dokuz Eylül Üniv.	Eğitim Bilimleri	2007
3	İşbirlikli Öğrenmenin Müzik Öğretimi Ve Güdüsel Süreçler Üzerindeki Etkisi	Müzik Eğitimi	Doktora	Dokuz Eylül Üniv.	Sosyal Bilimler	1995
4	İşbirlikli Öğrenmenin Blok Flüt Öğretimi Ve Öğrenme Stratejileri Üzerindeki Etkileri (Kocabaş, A)	Eğitim Prog.	Doktora	Dokuz Eylül Üniv.	Sosyal Bilimler	1995
5	Probleme Dayalı Öğrenme Modelinin Piyano Ve Öğretimi Alanındaki Yeterlilik	Müzik Öğretmenliği	Doktora	Marmara Üniv.	Fen Bilimleri	2008
6	Bilgiyi İşleme Modeline Dayalı Piyano Eğitiminde Genel Öğrenme Stratejilerinin Yeri Ve Görsel İmajlar Oluşturma	Müzik Öğretmenliği	Doktora	Gazi Üniv.	Eğitim Bilimleri	2007

⁴ Araştırmanın yapıldığı bölüm isimlerindeki farklılık üniversite, enstitü, ve enstitülere bağlı anabilim dallarından kaynaklanmış olabilir.

7	Piyano Eğitiminde Nöro Linguistik Programlama Tekniklerinin Öğrenci Başarılarına Etkisi Üzerine Bir Araştırma (Öğretmen Ö.)	Müzik Öğretmenli	Doktora Tezi	Gazi Üniv.	Eğitim Bilimle	2003
8	İlköğretim 6.Sınıf Müzik Dersi,'Türkiye'deki Başlıca Müzik Türleri Ve Genel Özellikleri' Ünitesinde Materyal Kullanımının Etkilerinin Beyin Temelli Öğrenme Üzerine Etkisi (Dinçer Ö.)	Eğitim Programları ve	Yüksek Lisans	Kafkas Üniv.	Sosyal Bilimler	2007
9	Kelime Kazanımında Müziğin Etkisi (Celikkol Ö.)	Türkçe Öğretmenli	Yüksek Lisans	Marmara Üniv.	Eğitim Bilimle	2007
10	Yabancı Dilde Sözcük Öğretiminde Müzik Kullanımının Etkilerinin Beyin Temelli Öğrenme Üzerine Etkisi (Dinçer Ö.)	Yabancı Dil Öğretimi	Yüksek Lisans	Ankara Üniv.	Sosyal Bilimler	2004
11	İlköğretim 4.Sınıfta İngilizce dersindeki Şarkıların Müzik Öğretmeni Destekli Öğretiminin Öğrencilerin İngilizce Dersine İlişkin Tutumları Ve Başarıları Üzerine	Müzik Öğretmenliği	Doktora	Gazi Üniv.	Eğitim Bilimleri	2007
12	İlköğretim Okulları 2. Sınıf Hayat Bilgisi Dersinde Müzik Destekli Öğretim Yöntemleri Kullanılmasının Öğrenci Başarılarına Etkisi (Dinçer Ö.)	Müzik Öğretmenliği	Yüksek Lisans	Gazi Üniv.	Eğitim Bilimleri	2006
13	İlköğretim Okullarında Müziklendirilmiş Matematik Oyunlarıyla Yapılan Öğretimin Akademiik Başarıya Etkisi (Dinçer Ö.)	Müzik Eğitimi	Yüksek Lisans	Abant İzzet Baysal Üniv.	Sosyal Bilimler	2008
14	Matematiksel-Mantıksal Yetenek İle Ritimsel Yetenek Arasındaki İlişkiler (Atli, Ö.)	Müzik Öğretmenli	Yüksek Lisans	Gazi Üniv.	Eğitim Bilimle	2007
15	İlköğretim Düzeyindeki İlkokullar ve Devlet Okullarının 6,7 Ve 8.Sınıf Öğrencilerinin Müzik dersine İlişkin	Müzik Öğretmenliği	Yüksek Lisans	Dokuz Eylül Üniv.	Eğitim Bilimle	2007

Tablo 3'e bakıldığında müzik ve öğrenme üzerine yapılan ve ulaşılabilen disiplinler arası yapılmış lisansüstü çalışmaların 10 tanesinin müzik, 3 tanesinin eğitim programları ve öğretimi, diğerlerinin de Türkçe ve yabancı dil bölümünde yapılmış çalışmalar olduğu, toplam 15 araştırmanın 9'unun yüksek lisans seviyesinde, 6'sının doktora seviyesinde konu olarak belirlenmiş ve tamamlanmış oldukları görülmektedir. Yine tablodan, araştırmaların 4 tanesi dışındaki tüm çalışmaların son 5 yıl içinde tamamlandığı, ve ülkemizde farklı enstitülere bağlı farklı üniversitelerde yapıldıkları görülmektedir.

Müzik ve öğrenme üzerine yapılan araştırmaların bir kısmında müzik dersinde farklı öğrenme modellerinin etkisi incelenirken diğer bir kısmında ise farklı alanlarda müzik uygulamalarının etkisi incelenmiştir. Aktif öğrenme, işbirlikli öğrenme, bilgiyi işleme modeline dayalı, probleme dayalı öğrenme, nöro linguistik programlama ve materyal kullanımına yönelik uygulamaların; müzik eğitimi sırasında öğrenciler ve eğitim sürecine olumlu etkileri gözlenmiştir. Türkçe, yabancı dil, hayat bilgisi, matematik derslerinde müzik destekli eğitimin incelendiği araştırmalarda ise; kelime kazanımında, matematik alanında ve sözcük öğretiminde öğrencilerin ders başarısının artırılmasında olumlu etkiler gözlenmiştir.

Aktif öğrenme üzerine Yaltur (2006) ve Çizmeçi (2007)'nin yaptığı araştırmalar sonucunda; müzik bilgilerinin öğrenilmesi, müziksel işitme becerilerinin geliştirilmesi, çalgı ve materyal kullanımının, yaratıcılığı geliştiren oyun etkinlikleri ile geleneksel öğretim yöntemlerinden daha başarılı olduğu, derse olan ilgi ve dikkati artırdığı gözlenmiştir.

İşbirlikli öğrenme ile ilgili yapılan araştırmalarda; müzik bilgilerinin öğrenilmesinde nota ile öğrenme yöntemine göre anlamlı bir fark oluşturmazken, kulaktan notalı öğrenme yöntemine göre güzel şarkı söyleme ve müziksel işitme

becerilerinin geliştirilmesi ile derse olan tutuma karşı daha başarılı olduğu (Bilen, 1995); müziğe ilişkin tutum, müziksel alan bilgileri, müziksel öğrenme stratejileri ve blok flüt çalma becerileri üzerinde geleneksel öğrenme tekniklerinden daha etkili olduğu, fakat söz konusu beceri ve stratejilerin cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermediği açıklanmıştır. (Kocabaş,1995)

Probleme dayalı öğrenme modelinin (Ünal, 2008), bilgiyi işleme modeli (Kurtuldu, 2007) ve nöro linguistik programlama tekniklerinin (Ömür, 2003) incelendiği araştırmalarda; piyano eğitimi sırasında uygulanan bu yöntemlerin öğrenciler ve öğrenme süreci üzerindeki olumlu etkileri gözlenmiştir. Akarsu (2007)'nin araştırmasında ise; müzik eğitimi sırasında materyal kullanımının olumlu yönde etkilerinin gözlenmesiyle birlikte, okullarda materyal kullanımına uygun ortam olmadığı ve materyal kullanımının yeterli seviyede olmadığı belirlenmiştir.

Türkçe dersinde müzik zekasından yararlanmanın ders başarısını artırdığı (Çelikkol, 2007); Hayat Bilgisi dersinde müzik destekli öğretim yönteminin ders başarısını artırdığı (Kaplan, 2006); Matematik dersinde müziklendirilmiş matematik oyunlarının ders başarısını ve öğrencilerin derse olan tutumlarını olumlu yönde etkilediği (Dinçer, 2008); Cengiz(2004)'in araştırmasında beyin temelli öğrenme kuramı ışığında yabancı dil alanında sözcük öğretiminde müziğin olumlu etkileri olduğu, Şaktanlı (2007)'nin araştırmasında İngilizce dersindeki şarkıların müzik öğretmeni desteği ile öğretilmesinin ders başarısını artırdığı gözlenmiştir.

Matematiksel-mantıksal yetenek ile ritimsel yetenek arasında (Atlı, 2007) ve müzik dersine karşı olan tutum ile akademik başarı arasında (Öztopalan, 2007) anlamlı bir ilişki olduğu açıklanmıştır.

4.2. Müzik ve Çocuk Gelişimi üzerine yapılan araştırmalar ve sonuçları

Tablo 4: Müzik-Çocuk Gelişimi Üzerine Yapılan Araştırmalar ve Betimsel Özelliklerinin Dağılımları

S N	Tez Konusu/Yazar	Araştırmanın yapı. bölüm	Tez Türü	Üniversite	Enstitü	Yıl
1	Müziğin 0-3 Yaş Grubu Çocuklarında Gelişimlerine Etkilerinin İncelenmesi (Deleverova, B.)	Müzik Eğitimi	Yüksek Lisans	Gazi Üniv.	Eğitim Bilimleri	2006
2	Okul Öncesi Eğitimde Üç Yaş Dönemindeki 35-40 Aylık Çocuklara Uygulanan Ses Eğitiminin İşitme Kayıplı Ve İşitme Kayıtsız Çocukların Müziksel Ses Gelişimlerine Etkisi (Temiz, E.)	Müzik Eğitimi	Doktora	Gazi Üniv.	Eğitim Bilimleri	2007
3	5-6 Yaş Grubu Piyano Eğitimi Gören ve Piyano Eğitimi Görmeyen Çocukların Motor Becerilerinin Karşılaştırılması (Özçelebi, B.)	Müzik Öğretmenliği	Yüksek Lisans	Gazi Üniv.	Eğitim Bilimleri	2008
4	Okul Öncesi Dönem 60-72 Aylık Çocuklara Uygulanan Müzik Eğitiminin Kavram Gelişimi Üzerindeki Etkisi (Avşalak, K.)	Müzik Öğretmenliği	Yüksek Lisans	Marmara Üniv.	Eğitim Bilimleri	2008
5	Mesleki Müzik Eğitimi Alan Ve Almayan Lise Öğrencilerinin Benlik Kavramlarının İncelenmesi (Azeri, S.)	Müzik Öğretmenliği	Yüksek Lisans	Marmara Üniv.	Eğitim Bilimleri	2005

Tablo 4'e bakıldığında müzik ve çocuk gelişimi üzerine yapılan ve ulaşılabilen disiplinler arası yapılmış lisansüstü çalışmaların hepsinin müzik bölümünde yapılmış çalışmalar olduğu, 4 tanesinin yüksek lisans seviyesinde, bir tanesinin doktora seviyesinde konu olarak belirlenmiş ve tamamlanmış olduğu görülmektedir. Araştırmaların hepsinin son 5 yıl içerisinde aynı enstitüde farklı iki üniversitede tamamlandığı görülmektedir.

Müzik ve çocuk gelişimi üzerine yapılan araştırmaların hepsinde müziğin çocuk gelişimi ve öğrenme ile, benlik kavramı üzerinde olumlu etkileri gözlenmiştir.

0-3 yaş grubunda müzik eğitiminin ülkemizde yaygın olmadığı, müziğin; çocukların gelişimine olumlu etkileri olduğu, dil-matematik gibi diğer alanlarda ilerleme sağladığı, çocukların başarısını artırdığı (Deleverova, 2006); 3 yaş döneminde uygulanan ses eğitiminin çocukların müziksel ses gelişimi açısından etkili bir süreç olduğu ve işitme kaybının müziksel ses gelişimin olumsuz yönde etkilediği (Temiz, 2007); 5-6 yaş grubundaki çocuklara uygulanan piyano eğitiminin çocuklarda motor beceri düzeylerini artırdığı (Özçelebi, 2008); okul öncesi dönemde müzik eğitiminin bilişsel gelişim basamakları içerisinde kavram gelişimine olumlu etkilerinin olduğu (Avşalak, 2008) açıklanmıştır. Azeri (2005)'nin araştırmasında ise; mesleki müzik eğitimi alan lise öğrencilerinde benlik kavramının daha olumlu olduğu gözlenmiştir.

4.3. Müzik ve Özel Eğitim üzerine yapılan araştırmalar ve sonuçları

Tablo 5: Müzik – Özel Eğitim Üzerine Yapılan Araştırmalar ve Betimsel Özelliklerinin Dağılımları

Sıra No	Tez Konusu/Yazar	Araştırmanın yapıldığı bölüm	Tez Türü	Üniversite	Enstitü	Yıl
1	Zihinsel Engelli Çocuklarda Müzik Dinlemenin Öğrenme Üzerindeki Etkisi (Kurt, G)	Psikoloji, İnsan Bil.	Yüksek Lisans	Maltepe Üniv.	Sosyal Bilimler	2006
2	Müziğin Bir Yaygın Gelişimsel Bozukluk Tipi Olan Otizmde Ortaya Çıkan Problemler Davranışlar Üzerindeki Etkisi: Ritim Uygulaması Çerçevesindeki Dört Örnek Olay (Berrakçay, O.)	Müzik Bilimleri	Yüksek Lisans	Dokuz Eylül Üniv.	Güzel Sanatlar	2008
3	Müziğin Öğrenme Güçlüğü Çeken Çocukların Duyarlılıklarına Etkisi (Öner, A.K.)	Müzik Öğretmenliği	Yüksek Lisans	Selçuk Üniv.	Sosyal Bilimler	2006
4	İşitme Engelli Çocukların İlköğretim Programlarında Müzik Eğitimi (İzgu, Ş.)	Müzik Eğitimi	Yüksek Lisans	İnönü Üniv.	Fen Bilimler	1993
5	Gören ve Görmeyen İlköğretim Öğrencilerinin Renk-Nota Eşleştirmesine Yaklaşımları (Eğilmez, G.)	Psikoloji	Yüksek Lisans	Maltepe Üniv.	Sosyal Bilimleri	2007
6	Zihinsel Engelli Öğrenciler için Müzik Terapi Yöntemine Göre Hazırlanan Sosyal Beceri Öğretim Programının Etkililiğinin İncelenmesi (Çadır, D.)	Özel Eğitim	Yüksek Lisans	AİBÜ	Sosyal Bilimler	2008

Tablo 5'e bakıldığında; müzik ve özel eğitim üzerine yapılan ve ulaşılabilen disiplinler arası yapılmış lisansüstü çalışmaların 3 tanesinin müzik, 2 tanesinin psikoloji, 1 tanesinin özel eğitim bölümünde yapılmış çalışmalar olduğu, toplam 6

araştırmanın hepsinin yüksek lisans seviyesinde konu olarak belirlenmiş ve tamamlanmış oldukları görülmektedir. Bu alan üzerine doktora seviyesinde konu olarak belirlenmiş araştırma olmadığı görülmektedir. Araştırmalardan biri dışında tüm çalışmaların son 5 yıl içerisinde farklı üniversitelerde farklı enstitülere bağlı olarak tamamlandığı görülmektedir.

Araştırmalardan bir tanesinde işitme engelli çocuklara müzik eğitimi uygulamaları, bir tanesinde gören ve görmeyen öğrencilerin renk nota eşleştirmeleri incelenirken, diğer araştırmalarda müziğin özel eğitim alanındaki çocuklar üzerindeki etkileri incelenmiş; bir tanesinde olumlu bir etki gözlenmezken diğerlerinde müziğin öğrencilerin duyarlılıklarına, öğrenmelerine olumlu etkileri gözlenmiştir.

Öğrenme güçlüğü çeken çocukların yaklaşık üçte ikisinin müziğe duyarlı olduğunu (Öner,2006), müzik terapi yöntemine dayalı olarak hazırlanan öğretim programının zihinsel engelli çocukların sosyal becerileri öğrenmesinde olumlu etkileri olduğunu (Çadır, 2008) gözleyen araştırmaların yanında; orta zeka geriliği olan çocukların öğrenmesinde müzik etkisini saptamaya çalışan (Kurt, 2006) araştırmada, uygulamadan kaynaklanan sebeplerden dolayı olabileceği düşüncesinin açıklanmasıyla birlikte anlamlı bir değişiklik gözlenmemiştir. Müziğin otizmde ortaya çıkan problemlerli davranışlar üzerindeki etkisinin incelendiği araştırmada ise (Berrakçay, 2008); ritim tekrarı çalışmalarının çocukların yine tekrara dayalı olarak ortaya çıkan problem davranışları yerine geçebileceğinin gözlenmesiyle birlikte problem davranışları ortaya çıkaran çevresel faktörlerin gücünün kimi zaman müziğin gücünden baskın olduğu açıklanmıştır. İşitme engelli çocuklarla yapılan müzik eğitiminin incelendiği araştırmada ise (İzgu, 1993); bu eğitimin normal eğitimdeki müzik eğitimi dersleriyle yöntem bakımından aynı olduğu açıklanmıştır. Gören ve görmeyen öğrencilere renk nota eşleştirilmesinin yaptırıldığı araştırmada ise (Eğilmez, 2007); gören ve görmeyen öğrencilerin eşleştirilmesinde anlamlı bir farklılık bulunmamakla birlikte, görmeyen öğrencilerin eşleştirmelerinin matematiksel hesaplamalarla yapılmış eşleştirmeye benzer olduğu gözlenmiştir.

4.4. Müzik ve Sanat (Resim –Drama) üzerine yapılan araştırmalar ve sonuçları

Tablo 6: Müzik – Resim/Drama Üzerine Yapılan Araştırmalar ve Betimsel Özelliklerinin Dağılımları

Sıra No	Tez Konusu/Yazar	Araştırmanın yapıldığı bölüm	Tez Türü	Üniversite	Enstitü	Yıl
1	İlköğretim 8.Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Kullanılan Kopyalama Yöntemi Ve Müzikli Yöntemin Öğrencinin Görsel Sanatlar Dersi Başarısına Etkisinin Karşılaştırılması (Marangoz, N.)	Mesleki Resim Eğitimi	Yüksek Lisans	Gazi Üniv.	Eğitim Bilimleri	2008
2	Görsel Ve İşitsel Sanatlar Arasında Ritim Kavramının Etkileşiminin 6.7.8.Sınıflarda Resim-İş Eğitimi Dersine Katkısı (Korkmaz, Y.)	Resim-İş Eğitimi Öğretmenliği	Yüksek Lisans	Marmara Üniv.	Eğitim Bilimleri	2007
3	İlköğretim Okulları Beşinci Sınıflarda Drama Yöntemi Kullanılarak Yürütülen Resim-İş Eğitimi Derslerinde Resimde Müziğin Etkisinin İncelenmesi (Kartopu, S.)	Resim-İş Eğitimi Öğretmenliği	Yüksek Lisans	Gazi Üniv.	Eğitim Bilimleri	2006
4	Popüler Kültür İçerisindeki Rock Müzik Topluluklarının Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi 9.10.Sınıf Öğrencilerinin	Resim-İş Eğitimi	Yüksek Lisans	Gazi Üniv.	Eğitim Bilimleri	2009

	Resimlerine Etkisi(Sevimli, D)					
5	Sanat Eğitiminde Alternatif Yöntemler (9-12 yaş grubunda Mozart Etkisi Yönteminin Uygulanması ve İncelemesi) (Timur,S)	Resim-İş Öğretmenliği	Yüksek Lisans	Anadolu Üniv.	Eğitim Bilimleri	2004
6	İlköğretim Beşinci Sınıf Müzik Dersinin Drama İle Birleştirilerek Uygulanması Ve Öğrenciler Üzerindeki Öğrenme Farklılıklarının Tespit Edilmesi (Önder, S.)	Müzik	Yüksek Lisans	Cumhuriyet Üniv.	Sosyal Bilimler	2007
7	İlköğretim Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Müzik Becerilerini Geliştirmede Dramanın Etkisi(Akyüzlüer, F.)	Müzik Öğretmenliği	Doktora	Dokuz Eylül Üniv.	Eğitim Bilimleri	2007

Tablo 6'ya bakıldığında müzik ve sanat üzerine yapılan ve ulaşılabilen disiplinler arası yapılmış lisansüstü çalışmaların 2 tanesinin müzik, 5 tanesinin resim bölümünde yapılmış çalışmalar olduğu toplam 7 araştırmadan 6 tanesinin yüksek lisans seviyesinde bir tanesinin doktora seviyesinde konu olarak belirlenmiş ve tamamlanmış oldukları görülmektedir. Araştırmaların hepsinin son 6 yıl içinde farklı enstitülerde yapıldığı, bir tanesinin farklı diğerlerinin aynı enstitüye bağlı olarak tamamlanmış olduğu görülmektedir.

Müzik ve sanat üzerine yapılmış olan araştırmalardan resim alanı üzerine olanlarda, resim uygulamaları sırasında müziğin ders başarısı üzerine ve öğrenciler üzerindeki etkileri gözlenmiştir. Drama alanında yapılmış olan araştırmalarda ise; müzik eğitimi sırasında uygulanan drama eğitiminin öğrenciler üzerindeki ve öğrenme üzerindeki etkileri gözlenmiştir.

Resim çalışmalarının müzik eşliğinde yapılmasının öğrencilerin konuya odaklanmalarını kolaylaştırdığı (Korkmaz, 2007); ders başarısını artırdığı, ders başarısı düşük olan öğrencilerin öğrenmelerinde olumlu etkilerinin olduğu (Marangoz, 2008); Mozart Etkisi yönteminin incelendiği araştırmada (Timur,2004), Mozart'ın dinletildiği resim çalışmalarında olumlu yönde etkiler olduğu, ayrıca kalabalık sınıflar ve araç-gereç eksikliği gibi derse ilişkin yetersizliklerin alternatif yöntemlerin uygulamasında olumsuz etkilere neden olduğu gözlenmiştir. Kartopu (2006) ve Sevimli (2009)'nin araştırmalarında ise; müziğin öğrencilerin duygu ve düşünceleri üzerindeki etkilerinin, müzik eşliğinde yapılan resim çalışmalarında belirginleştiği gözlenmiştir.

Drama ve müzik üzerine yapılan araştırmalarda; müzik eğitimi sırasında drama yönteminin uygulanmasının akademik başarıyı artırdığı (Önder, 2007); müzik bilgisi öğrenimi, müziksel işitme, müzik yeteneğine yönelik özgüven gelişimi, müziğe karşı tutum, müziğe bedensel uyum ve şarkı söyleme becerisi üzerinde etkili olduğu (Akyüzlüer, 2007) gözlenmiştir.

4.5. Müzik ve Tedavi/Egzersiz üzerine yapılan araştırmalar ve sonuçları

Tablo 7: Müzik – Tedavi/Egzersiz Üzerine Yapılan Araştırmalar ve Betimsel Özelliklerinin Dağılımları

Sıra No	Tez Konusu/Yazar	Araştırmanın yapıldığı	Tez Türü	Üniversite	Enstitü	Yıl
---------	------------------	------------------------	----------	------------	---------	-----

		bölüm				
1	Müzikle Terapinin Sınav Kaygısı, Öfke ve Psikolojik Belirtiler Üzerindeki Etkisi (Sezer, F.)	PDR	Doktora	Atatürk Üniv.	Sosyal Bilimler	2009
2	Müzikle Tedavi ve Öğrenciler Üzerindeki Terapik Etkileri (Özçevik, A.)	Türk Müziği	Yüksek Lisans	İstanbul Teknik Üniv.	Sosyal Bilimler	2007
3	Müzikle Yapılan Egzersizlerin Sürekli Kaygıya Etkisi Ve Bu Etkinin Beyin Dalgalarıyla Desteklenmesi (Önsü, A.)	Beden Eğitimi ve Spor	Yüksek Lisans	Kocaeli Üniv.	Sağlık Bilimleri	2005
4	Farklı Müzik Hızlarında Yapılan Step Aerobik Çalışmalarında Alt Ekstremitte Eklem Fleksibilite Ve İzokinetik Performans Farklılıklarının Değerlendirilmesi (Yenigün, Ö.)	Beden Eğitimi ve Spor	Doktora	Kocaeli Üniv.	Sağlık Bilimleri	2005

Tablo 7'ye bakıldığında müzik ve tedavi/egzersiz üzerine yapılan ve ulaşılabilen disiplinler arası yapılmış lisansüstü çalışmaların 2 tanesinin beden eğitimi ve spor, 1 tanesinin müzik, 1 tanesinin rehberlik ve psikolojik danışmanlık bölümünde yapılmış çalışmalar olduğu, toplam 4 araştırmadan 2 tanesinin yüksek lisans seviyesinde 2 tanesinin doktora seviyesinde konu olarak belirlenmiş ve tamamlanmış oldukları görülmektedir. Araştırmaların hepsinin son 5 yılda farklı enstitülere bağlı farklı üniversitelerde tamamlandığı görülmektedir.

Müzik ve tedavi/egzersiz üzerine yapılan araştırmalarda, müzik terapinin, kaygı stres gibi psikolojik belirtiler ve psikiyatrik sorunlar üzerindeki olumlu etkileri gözlenmiştir.

Müzik ve tedavi/egzersiz üzerine yapılan araştırmalarda; müzik terapinin sınav kaygısı, öfke ve psikolojik belirtilerin sağaltımında etkili olabildiği (Sezer, 2009); müzikle yapılan egzersizlerin sürekli kaygı üzerindeki olumlu yönde etkileri (Önsü, 2005) gözlenmiştir. Çocuklarda görülen bazı psikiyatrik bozukluklarda; zeka geriliği, davranış bozuklukları, öğrenme bozuklukları olan çocuklarda müzik terapisinin olumlu sonuçları gözlenmiştir.(Özçevik, 2007).Yenigün (2005)'nün araştırmasında ise; farklı (125 BPM ve 130 BPM) müzik hızında yapılan çalışmalarda, her iki müzik hızının da denek gruplarının alt ekstremitte kuvvet performans değerlerinde gelişmeyi sağladığının açıklanmasıyla birlikte 130 BPM müzik hızında yapılan çalışmaların alt ekstremitte kas kuvvet gelişiminde özellikle kuvvette devamlılık özelliğinin geliştirilmesinde daha etkili olduğu gözlenmiştir.

4.6. Müzik ve Zeka üzerine yapılan araştırmalar ve sonuçları

Tablo 8: Müzik – Zeka Üzerine Yapılan Araştırmalar ve Betimsel Özelliklerinin Dağılımları

Sıra No	Tez Konusu/Yazar	Araştırmanın yapıldığı bölüm	Tez Türü	Üniversite	Enstitü	Yıl
1	Çoklu Zekâ Alanlarında Müzikal Zekaya Sahip İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Okuldaki Başarı Durumları (Müderrişgil, B.)	Eğitim Yönetimi ve Denetimi	Yüksek Lisans	Beykent Üniv.	Sosyal Bilimler	2008

2	İlköğretim Okulu Müzik Derslerinde Çoklu Zeka Kuramı'na Dayalı Öğretiminin 6.Sınıf Öğrencilerinin Başarısına Ve Öğrendikleri Bilgilerin Kalıcılığına Etkisi. Yüksek (Demirkaya, E.K.)	Müzik Eğitimi	Yüksek Lisans	Abant İzzet Baysal Üniv.	Sosyal Bilimler	2006
3	Çoklu Zekâ Kuramı Dayanaklı Ders İşleme Modelinin İlköğretim 7.Sınıf Dersinde Öğrencilerin Müziksel Öğrenme Düzeylerine Etkisi(Nacakçı, Z.)	Müzik Öğretmenliği	Doktora	Gazi Üniv.	Eğitim Bilimleri	2006
4	Müzik Öğretiminde Çoklu Zekâ Kuramı Uygulamalarına Yönelik Model Araştırma (Yeşilkaya, Ö.Ç.)	Müzik Eğitimi	Doktora	Gazi Üniv.	Eğitim Bilimleri	2007
5	Melodi Tekrarına Yönelik Müziksel Algılamada Sayısal Ve Sözel Eğitimli Öğrencilerin Performanslarının Yapay Zekâ Ortamında Karşılaştırılması (Hardalaç, N.)	Müzik Eğitimi	Yüksek Lisans	Gazi Üniv.	Eğitim Bilimleri	2006

Tablo 8'e bakıldığında müzik ve zeka üzerine yapılan ve ulaşılabilen disiplinler arası yapılmış lisansüstü çalışmaların 1 tanesinin eğitim yönetimi ve denetimi 4 tanesinin müzik bölümünde yapılmış çalışmalar olduğu, toplam 5 araştırmanın 3 tanesinin yüksek lisans seviyesinde 2 tanesinin doktora seviyesinde konu olarak belirlenmiş ve tamamlanmış oldukları görülmektedir. Araştırmaların hepsinin son 4 yıl içinde farklı enstitülere bağlı farklı üniversitelerde tamamlanmış oldukları görülmektedir.

Müzik ve zeka üzerine yapılan araştırmaların bir kısmında müzik eğitimi sırasında çoklu zeka kuramına dayalı öğretimin olumlu etkileri gözlenmiştir. Araştırmalardan bir tanesinde (Hardalaç, 2006) sayısal sözel eğitimli öğrencilerin müzik algılamaları karşılaştırılırken bir tanesinde ise (Müderrişgil, 2008) öğrencilerin akademik başarıları ile zeka alanları karşılaştırılmıştır.

Müzik ve zeka üzerine yapılan araştırmalarda; müzik dersinde çoklu zeka kuramına dayalı öğretimin daha başarılı ve öğrenilenlerin daha kalıcı olmasını sağladığı (Demirkaya, 2006); çoklu zeka kuramı dayanaklı işlenen müzik dersinin, geleneksel öğretim yöntemleri ile işlenen derse göre bilişsel davranışların kazandırılmasında daha etkili olduğu, devinışsel davranışlarda kısmen daha etkili, duyuşsal davranışlarda ise etkili olmadığı gözlenirken, bu modelin öğrenciler ve öğretmenler üzerindeki olumlu etkilerinin açıklanmasıyla birlikte geleneksel yöntemlerin daha fazla uygulandığı, bu model için materyal kullanımı ve etkinliklerden dolayı ders süresinin yetersiz olduğu, ders planlarının hazırlanmasında ders öğretmenine önemli görevlerin düştüğü (Nacakçı, 2006); geleneksel yöntemlerde farklı zeka alanlarını çalıştırmaya yönelik etkinliklere yer verilmediği, çoklu zeka kuramına dayalı öğretimde farklı etkinlikler ile daha verimli ders işlendiği, bu uygulamalar için öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmesi gerektiği ve okullarda müzik odalarının geliştirilmesi gerektiği (Yeşilkaya, 2007) gözlenmiştir. Hardalaç (2006)'ın araştırmasında, sayısal eğitimli öğrencilerin sözel eğitimli öğrencilere göre müziksel algılamalarının daha iyi olduğu gözlenmiştir. Müderrişgil (2008)'in

araştırmasında ise; çoklu zeka alanlarından müzikal zekaya sahip olan öğrencilerin diğer zeka alanlarına göre akademik başarı sırasında dördüncü sırada oldukları ancak başarılı öğrenci sayısının her zekâ alanına ait öğrencilerin yüzdesel durumlarına göre müzikal zekâya sahip öğrencilerin üçüncü sırada olduğu gözlenmiştir.

5. Sonuç ve Öneriler

Bu araştırma; müziğin en çok hangi alanlar ile disiplinler arası çalışmalarda yer aldığı saptanması ve bu çalışmalarda ortaya çıkan sonuçların karşılaştırılarak irdelenmesi amacıyla taşımaktadır. Ayrıca müzik ve farklı disiplinler arası yapılmış olan araştırmaları bir araya getirmek; müzikle hangi disiplinler arası araştırmaların yapıldığını, aynı disiplin üzerine farklı yer ve zamanlarda ne kadar araştırma yapıldığını, hangi konular üzerinde durulduğunu, hangi sonuçlara ulaşıldığını, diğer alanlar ve müziğin nasıl ilişkilendirildiğini belirlemek amaçlanmıştır.

Araştırmaların 14 tanesi Gazi, 6 tanesi Dokuz Eylül, 6 tanesi Marmara, 3 tanesi Abant İzzet Baysal, 2 tanesi Maltepe, 2 tanesi Kocaeli, 1 tanesi Beykent, 1 tanesi Kafkas, 1 tanesi Ankara, 1 tanesi Selçuk, 1 tanesi İnönü, 1 tanesi İstanbul Teknik, 1 tanesi, Atatürk 1 tanesi Cumhuriyet 1, tanesi Anadolu Üniversitesi'nde hazırlanmıştır.

Araştırmalardan 23 (17 yüksek lisans-7 doktora) tanesi eğitim bilimleri, 14 (11 yüksek lisans -3 doktora) tanesi sosyal bilimler, 2 (1 yüksek lisans-1 doktora) tanesi sağlık bilimleri, 2 (1 yüksek lisans -1 doktora) tanesi fen bilimleri, 1(yüksek lisans) tanesi güzel sanatlar enstitüsünde hazırlanmıştır.

Araştırmalardan 26 tanesi müzik, 5 tanesi resim, 2 tanesi eğitim programları ve öğretimi, 2 tanesi psikoloji, 2 tanesi beden eğitimi ve spor, 1 tanesi eğitim yönetimi ve denetimi, 1 tanesi Türkçe 1 tanesi yabancı dil 1 özel eğitim, 1 tane rehberlik ve psikoloji danışmanlık bölümünde hazırlanmıştır.

Araştırmaların çoğunluğunun yüksek lisans tezi olarak hazırlandığı, resim ve özel eğitim alanlarında doktora seviyesinde araştırma bulunmadığı, güzel sanatlar enstitüsüne bağlı olarak yüksek lisans seviyesinde bir araştırma bulunduğu ve bu enstitüye bağlı olarak doktora seviyesinde araştırma bulunmadığı gözlenmiştir.

Müzikle disiplinler arası hazırlanmış olan bu araştırmaların çoğunluğunun yakın tarihlerde yapılmış olduğu, günümüze gelindikçe disiplinler arası çalışmaların arttığı gözlenmiştir. Alt problemlere ait gruplara bakıldığında en çok müzik ve öğrenme grubunda araştırma bulunduğu onu sırası ile müzik ve sanat, müzik ve özel eğitim gruplarının izlediği, müzik ve çocuk gelişimi ile müzik ve zeka grubunda aynı sayıda araştırma bulunduğu, en az sayıda araştırmanın müzik tedavi/egzersiz grubunda bulunduğu belirlenmiştir.

Araştırma sonuçları incelendiğinde sonuçların amaçlarına göre 3 gruba ayrılarak değerlendirilebileceği düşünülmüştür. Araştırmaların bir bölümünde; farklı alanlarda müzik destekli eğitim, müziğin etkisi ile ilgili çalışmalar bulunurken, diğer bölümünde, müzik eğitimi sırasında farklı öğrenme yöntemlerinin etkisi ile ilgili çalışmalar bir başkasında ise akademik başarı, sayısal-sözel eğitim, matematiksel yetenek ile müzik ilişkisi incelenmiştir.

Müziğin etkisi, müzik destekli eğitim ile ilgili 24 araştırma, müzik eğitiminde farklı öğrenme yöntemleri ile ilgili 14 araştırma, müzik ile akademik başarı, matematiksel yetenek ile ilgili 4 araştırma bulunmaktadır.

Müziğin etkisi, müzik destekli eğitim ile ilgili çalışmalar: müzik ve öğrenme üzerine yapılan çalışmalarda; kelime kazanımı, yabancı dil, hayat bilgisi, matematik dersi üzerine yapılan çalışmalar, müzik ve çocuk gelişimi üzerine yapılan çalışmalarda; çocuk gelişimi, kavram gelişimi, motor becerileri gelişimi, benlik kavramı üzerine yapılan çalışmalar; müzik ve özel eğitim üzerine yapılan çalışmalar, müzik ve sanat üzerine yapılan çalışmalarda: resim üzerine yapılan çalışmalar; müzik ve tedavi/egzersiz üzerine yapılan çalışmalar bulunmaktadır.

Bu araştırmaların sonuçları incelendiğinde; müziğin, okul öncesi dönemde çocukların gelişimini, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, devinışsel, gelişimlerini sağladığı, farklı alanlarda ders sırasında müzik destekli bir eğitim ile öğrenmelerin daha etkili ve kalıcı gerçekleştiği, öğrencilerin derse karşı olan ilgi, dikkat ve tutumlarının arttığı, özel eğitim alanında; öğrenme, iletişim, sosyalleşme sorunu yaşayan öğrenciler üzerinde olumlu etkiler yarattığı gözlenmiştir. Resim çalışmalarında müzikli yöntem ile öğrencilerin daha yaratıcı, özgür çalışmalar sergiledikleri ve müziğin öğrencilerin duygu ve düşüncelerine olan etkilerinin resim çalışmalarıyla somutlaştığı gözlenmiştir. Müzik terapi ve egzersiz çalışmalarında, müziğin insan psikolojisi üzerindeki olumlu etkileri gözlenmiştir.

Araştırmaların bir bölümünde müzik destekli eğitimin uygulandığı çalışmalarda; müziğin öğrenme üzerinde doğrudan değil, bir yan faktör olarak etkili olduğu düşünülerek uygulamalar yapılmıştır. Müziğin beyin işlevleri üzerindeki etkilerine dayanılarak yapılan araştırmalarda ise; beyin işlevleri üzerindeki etkilerinden dolayı müziğin öğrenme üzerinde doğrudan bir etkisi olduğu açıklanmıştır.

Müzik eğitimi sırasında farklı öğrenme yöntemlerinin etkisi ile ilgili çalışmalar: müzik ve öğrenme üzerine yapılan çalışmalarda; aktif öğrenme, işbirlikli öğrenme, probleme dayalı öğrenme, bilgiyi işleme modeline dayalı öğrenme, nöro linguistik programlama teknikleri, materyal kullanımı üzerine yapılan çalışmalar, müzik ve çocuk gelişimi üzerine yapılan çalışmalarda; ses eğitiminin müziksel ses gelişimine etkisi üzerine yapılan çalışma, müzik ve sanat üzerine yapılan çalışmalarda; drama üzerine yapılan çalışmalar, müzik ve zeka üzerine yapılan çalışmalarda; çoklu zeka kuramı dayanaklı müzik dersleri üzerine yapılan çalışmalar bulunmaktadır.

Bu araştırmaların sonuçları incelendiğinde; müzik eğitimi sırasında farklı öğrenme yöntemlerinin kullanılması ile öğrenmenin daha etkili ve kalıcı gerçekleştiği, öğrencilerin derse olan ilgi, dikkat ve tutumunun arttığı, aktif katılımın sağlandığı, bireysel farklılıklar düşünülerek çoklu zeka kuramı dayanaklı, disiplinler arası çalışmaların olumlu etkileri gözlenmiştir.

Müzik ve akademik başarı, sayısal-sözel eğitim, matematiksel yetenek ilişkisi üzerine yapılan çalışmalar: müzik ve öğrenme üzerine yapılan çalışmalarda; müzik dersine olan tutumla akademik başarı ilişkisi, matematiksel yetenek ile ritimsel yetenek ilişkisi üzerine yapılan çalışmalar, müzik ve zeka üzerine yapılan çalışmalarda; müzikal zeka ile akademik başarı ilişkisi, sayısal-sözel eğitim ile müziksel algılama ilişkisi üzerine yapılan çalışmalar bulunmaktadır.

Bu araştırmaların sonuçları incelendiğinde; matematiksel yetenek ile ritimsel yetenek arasında, matematiksel zeka ile müzikal zeka arasında, akademik başarıyla müzik dersine olan tutum ve ders başarısı arasında anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir.

Müzik ve farklı disiplinler arası yapılan bu araştırmalarda; müzik eğitimi sırasında farklı öğrenme yöntemlerinin ve farklı alanlarda müzik destekli eğitimin, müziğin insanlar üzerindeki etkilerinin olumlu sonuçları gözlenmiştir. Müzik ile sayısal alan arasında daha kuvvetli bir ilişki olduğu gözlenmiştir. Disiplinler arası çalışmaların, derslerde farklı öğrenme yöntemleri kullanmanın öğrenmenin daha etkili ve kalıcı gerçekleşmesini sağladığı, öğrencilerin ve öğretmenlerin derse olan tutumlarını olumlu yönde artırdığı gözlenmiştir.

Araştırma önerileri

1. Yöneticilere, müziğin öğrenme üzerindeki etkileri ve çocukların gelişimlerine olan katkıları hakkında eğitimciler ve aileler bilinçlendirilmesi yönünde seminer, kurs, panel düzenlemeleri ve bu konuda destek olmaları,
2. Eğitimcilere, müzikle ilişkilendirilen farklı disiplinlerin öğrenciler üzerindeki etkileri göz önünde bulundurularak öğretim programlarına yön vermeleri,
3. Eğitimcilere, müzik eğitiminin daha etkili ve kalıcı bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için farklı öğretim yöntemleri kullanmaları,

Ayrıca araştırmacılara,

4. Müzik alanında farklı disiplinler arası yapılan bu çalışmalar dışında farklı disiplinlerle müzik ilişkisi üzerine yeni araştırmalar yapmaları,
5. Müzik alanında farklı disiplinler üzerine yapılmış olan araştırmalarda, bu disiplinlerde müzik etkisini belirleyebilmek için meta analiz çalışması yapmaları,
6. Bilimsel araştırmaların çoğalmasıyla, literatür taraması ve konu seçiminde yol göstermesi bakımından önem taşıyan bu araştırmaya benzer farklı bir alan üzerinde araştırma yapmaları,
7. Disiplinler arası çalışmalarda, müzik kadar etkili başka bir alanın olup olmadığı üzerine bir araştırma yapmaları önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- AKARSU, Sıtkı (2007). *İlköğretim 6.Sınıf Müzik Dersi,'Türkiye'deki Başlıca Müzik Türleri Ve Genel Özellikleri' Ünitesinde Materyal Kullanımının Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisi (Kars İli Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Kars: Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AKYÜZLÜER, Fatma (2007). *İlköğretim 4. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Becerilerini Geliştirmede Dramanın Etkisi*, Doktora Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- ATLI, Sevgi (2007). *Matematiksel-Mantıksal Yetenek İle Ritimsel Yetenek Arasındaki İlişkiler*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- AVŞALAK, Kerem (2008). *Okul Öncesi Dönem 60-72 Aylık Çocuklara Uygulanan Müzik Eğitiminin Kavram Gelişimi Üzerindeki Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- AZERİ, Sema (2005). *Mesleki Müzik Eğitimi Alan Ve Almayan Lise Öğrencilerinin Benlik Kavramlarının İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- ORÇUN, Berrakçay (2008). *Müziğin Bir Yaygın Gelişimsel Bozukluk Tipi Olan Otizmde Ortaya Çıkan Problemler Davranışlar Üzerindeki Etkisi: Ritim Uygulaması Çerçevesindeki Dört Örnek Olay*, Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- BİLEN, Sermin (1995). *İşbirlikli Öğrenmenin Müzik Öğretimi Ve Güdüsel Süreçler Üzerindeki Etkisi*, Doktora Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- CAMNALBUR, Mücahit (2008). *Bilgisayar Destekli Öğretimin Etkililiği Üzerine Bir Meta Analiz Çalışması*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- CENGİZ, Yasemin (2004). *Yabancı Dilde Sözcük Öğretimine Müzik Kullanımının Etkilerinin Beyin Temelli Öğrenme Kuramı Işığında Araştırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- ÇADIR, Deniz (2008). *Zihinsel Engelli Öğrenciler için Müzik Terapi Yöntemine Göre Hazırlanan Sosyal Beceri Öğretim Programının Etkililiğinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÇELİKKOL, Özlem (2007). *Kelime Kazanımında Müziğin Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- ÇİZMECİ, Neslihan (2006). *Müzik Eğitiminde Aktif Öğrenme Tekniklerine Dayalı Ders Programlarının İlköğretim 6.Sınıf Öğrencilerinin Müzik Öğretimi, Derse Yönelik Görüşleri, Ve Tutumları Üzerindeki Etkileri*, Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- DEMİREL, Didem (2005). *Klinik Çalışmalarda Meta Analizi Uygulamaları*, Yüksek Lisans Tezi, Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- DEMİRKAYA, Ezgi Kılıç (2006). *İlköğretim Okulu Müzik Derslerinde Çoklu Zeka Kuramı'na Dayalı Öğretiminin 6.Sınıf Öğrencilerinin Başarısına Ve Öğrendikleri Bilgilerin Kalıcılığına Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DELEVEROVA, Birshua (2006). *Müziğin 0-3 Yaş Grubu Çocuklarında Gelişimlerine Etkilerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- DİNÇER, Melike (2008). *İlköğretim Okullarında Müziklendirilmiş Matematik Oyunlarıyla Yapılan Öğretimin Akademik Başarı ve Tutma Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- EĞİLMEZ, Gülseren (2007). *Gören ve Görmeyen İlköğretim Öğrencilerinin Renk-Nota Eşleştirmesine Yaklaşımları*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GEDİKLİ, Necati (1999). *Ülkemizde Etki ve Sonuçlarıyla Uluslar arası Sanat Müziği*, İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- HARDALAÇ, Naciye (2006). *Melodi Tekrarına Yönelik Müziksel Algılamada Sayısal Ve Sözel Eğitilmiş Öğrencilerin Performanslarının Yapay Zeka Ortamında Karşılaştırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- İZGÜ, Şeref (1993). *İşitme Engelli Çocukların İlköğretim Programlarında Müzik Eğitimi*, Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- KARASOY, Durdu, ATA, Nihal (2008). "Yaşam Verilerinin Meta-Analizi", *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Fen Dergisi*, 3(2), s. 211-218
<http://dergi.sdu.edu.tr/index.php/sdufd/article/viewFile/592/682> (Erişim:12.03.2010)
- KARASU, Necdet (2009). "Özel Eğitimde Delile Dayalı Yöntemlerin Belirlenmesi:Tek Denekli Çalışma Analizleri Ve Karşılaştırmaları", *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Kış 7(1) s. 143-163
http://www.tebd.gazi.edu.tr/arsiv/2009_cilt7/sayi_1/143-163.pdf (Erişim:12.03.2010)
- KÜÇÜKÖNDER, Hande (2007). *Meta Analiz Ve Tarımsal Uygulamalar*, Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- KARTOPU, Seçil (2006). *İlköğretim Okulları Beşinci Sınıflarda Drama Yöntemi Kullanılarak Yürütülen Resim-İş Eğitimi Derslerinde Resimde Müziğin Etkisinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- KAPLAN, Elif Gonca (2006). *İlköğretim Okulları 2. Sınıf Hayat Bilgisi Dersinde Müzik Destekli Öğretim Yöntemleri Kullanılmasının Öğrenci Kazanımlarına Etkisi (Ankara Altınordu İlköğretim Okulu Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- KAPTAN, Saim (1998). *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*, Ankara: Tekışık Yayıncılık.
- KOCABAŞ, Ayfer (1995). *İşbirlikli Öğrenmenin Blok Flüt Öğretimi Ve Öğrenme Stratejileri Üzerindeki Etkileri*, Doktora Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KORKMAZ, Yasemin (2007). *Görsel Ve İşitsel Sanatlar Arasında Ritim Kavramının Etkileşiminin 6.7.8.Sınıflarda Resim-İş Eğitimi Dersine Katkısı*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- KURT, Gürcan (2006). *Zihinsel Engelli Çocuklarda Müzik Dinlemenin Öğrenme Üzerindeki Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KURTULDU, Mehmet Kayhan (2007). *Bilgiyi İşleme Modeline Dayalı Piyano Eğitiminde Genel Öğrenme Stratejilerinin Yeri Ve Görsel İmajlar Oluşturma Yönteminin Kullanılabilirlik Düzeyi*, Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- OKURSOY GÜNHAN, Fatma (2009). *Kavram Haritaları Öğretim stratejisinin Öğrenci Başarısına Etkisi: Bir Meta Analiz Çalışması*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- MARANGOZ, Nursel (2008). *İlköğretim 8.Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Kullanılan Kopyalama Yöntemi Ve Müzikli Yöntemin Öğrencinin Görsel Sanatlar Dersi Başarısına Etkisinin Karşılaştırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- MÜDERRİSGİL, Barış (2008). *Çoklu Zeka Alanlarında Müzikal Zekaya Sahip İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Okuldaki Başarı Durumları*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- NACAKCI, Zeki (2006). *Çoklu Zeka Kuramı Dayanıklı Ders İşleme Modelinin İlköğretim 7.Sınıf Dersinde Öğrencilerin Müziksel Öğrenme Düzeylerine Etkisi*, Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- ÖMÜR, Özlem (2003). *Piyano Eğitiminde Nöro Linguistik Programlama Tekniklerinin Öğrenci Başarısı Üzerindeki Etkileri*, Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- ÖNDER, Sinem (2007). *İlköğretim Beşinci Sınıf Müzik Dersinin Drama İle Birleştirilerek Uygulanması Ve Öğrenciler Üzerindeki Öğrenme Farklılıklarının Tespit Edilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖNER, Ali Kerim (2006). *Müziğin Öğrenme Güçlüğü Çeken Çocukların Duyarlılıklarına Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖNSÜ, Aylin (2005). *Müzikle Yapılan Egzersizlerin Sürekli Kaygıya Etkisi ve Bu Etkinin Beyin Dalgalarıyla Desteklenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- ÖZCAN, Şafak (2008). *Eğitim Yöneticisinin Cinsiyet ve Hizmetiçi Eğitim durumunun Göreve Etkisi: Bir Meta Analitik Etki Analizi*, Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- ÖZÇELEBİ, Beste (2008). *5-6 Yaş Grubu Piyano Eğitimi Gören Ve Piyano Eğitimi Görmeyen Çocukların Motor Becerilerinin Karşılaştırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- ÖZÇEVİK, Arzu (2007). *Müzikle Tedavi Ve Öğrenciler Üzerindeki Terapik Etkileri*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZTOPALAN, Ezgi (2007). *İlköğretim Düzeyindeki İlkokullar ve Devlet Okullarının 6,7 Ve 8.Sınıf Öğrencilerinin Müzik dersine İlişkin Tutumları Ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki*, Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- SEVİMLİ, Deniz (2009). *Popüler Kültür İçerisindeki Rock Müzik Topluluklarının Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi 9.10.Sınıf Öğrencilerinin Resimlerine Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- SEZER Fahri (2009). *Müzikle Terapinin Sınava Kaygısı, Öfke Ve Psikolojik Belirtiler Üzerindeki Etkisi*, Doktora Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ŞAHİN, Fezan (1999). *Meta Analizinin Tıp'ta Kullanımı Ve Bir Uygulama*, Doktora Tezi, Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- ŞAHİN, Mehmet Can (2005). *İnternet Tabanlı Uzaktan Eğitimin Etkililiği: Bir Meta Analiz Çalışması*, Yüksek Lisans Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ŞAKTANLI, Süleyman Cem (2007). *İlköğretim 4.Sınıfta İngilizce dersindeki Şarkıların Müzik Öğretmeni Destekli Öğretiminin Öğrencilerin İngilizce Dersine İlişkin Tutumları Ve Başarıları Üzerine Etkisi(Ankara Talatpaşa İlköğretim Okulu Örneği)*, Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- TEMİZ, Ebru (2007). *Okul Öncesi Eğitimde Üç Yaş Dönemindeki 35-40 Aylık Çocuklara Uygulanan Ses Eğitiminin İşitme Kayıplı ve İşitme Kayıpsız Çocukların Müziksel Ses Gelişimlerine Etkisi*, Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- TİMUR, Sibel (2004). *Sanat Eğitiminde Alternatif Yöntemler (9-12 yaş grubunda Mozart Etkisi Yönteminin Uygulanması ve İncelenmesi)*, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- TOPÇU, Pınar (2009). *Cinsiyetin Bilgisayar Tutumu Üzerindeki Etkisi: Bir Meta Analiz Çalışması*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- UZUNBOYLU, Hüseyin, ÖZCINAR, Zehra (2009). "Bilgisayar Destekli Dil Öğrenme Çalışmalarında Araştırma ve Yönelimler: Bir Meta-Analizi Çalışmasının Sonuçları", *Ejer* (kış) S. 34
<http://www.ejer.com.tr/tr/index.php?git=22&kategori=66&makale=616> (Erişim:12.03.2010)
- ÜNAL, Zeynep Oya (2008). *Probleme Dayalı Öğrenme Modelinin Piyano Ve Öğretimi Alanındaki Yeterlilik Algısına Etkisi*, Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- YALTUR, Nurhan (2006). *İlköğretim 6.Sınıfların Müzik Dersinde Aktif Öğrenme Yönteminin Öğrenci Başarısına Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- YENİGÜN, Özlem (2005). *Farklı Müzik Hızlarında Yapılan Step Aerobik Çalışmalarında Alt Ekstremitte Eklem Fleksibilite ve İzokinetik Performans Farklılıklarının Değerlendirilmesi*, Doktora Tezi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- YEŞİLKAYA, Özge Çongur (2007). *Müzik Öğretiminde Çoklu Zeka Kuramı Uygulamalarına Yönelik Model Araştırma*, Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- YILDIRIM, Ali, ŞİMŞEK, Hasan (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayınevi.
- YILDIZ, Nilgün, TEZ, Müjgan (2009). "Meta-Analizinde Kategorik Verilerin Birleştirilmesinde Kullanılan İstatistiksel Yöntemler: Aktif ve Pasif Sigara İçicilerin Değerlendirilmesi", *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi Cilt/Vol:38, Sayı/No: 2, s. 134-146.*
http://74.125.155.132/scholar?q=cache:qmBww9Bi3uMJ:scholar.google.com/+meta+analiz&hl=tr&as_sdt=2000 (Erişim:12.03.2010)
- <http://www.yukseklisans.com.tr/> (Erişim:26.03.2010)